

نورک پوری

[اون آلتجی سنه]

نورک اوماقلمی مرکز هبیتی طرفندره نشر اولتور...

جلد ۵

تموز ۱۹۲۷

نومرو ۳۱

قیاف و تلبس

— ۲۶ — نجی حاییدن مایه —

ارغوانی رنگ یزی، او رنگی دهاا جوق حشلی، حنطه لی سراننده دانما
ارغوانی رنگی غلیه ایدیرن، ییزانک تلبس طرزینه ایصال ایدر.
روما مدینتک بر یارسی دیمک اولان واسکی یونانسانک مدینته ده وارث
اولان ییزانس، شرق و غربک برلندیکی قطعه اولدینی ایچون، آسیا مدینتیریک
دخی آرز جوق تاثیرته تابع اولمش ایدی. اوندک ایچون ییزانس لباسلرینی تدقیق
ایتمک، تاریخ نقطه نظرندن شیهه مزجوق مفید بر مشغله در. بوعدن باشقه، ییزانس
بوکون بزم اولدینی ایچون او مشغله بزم طور اعمزک تاریخچه ده مشغول اولمش
دیمکدر.

داها سوکره، انسانلرک بربرلرینک عاداتی او کره نهملری، بربرلرینک
تایرلرندن آزاده قالمیری طبیعه قابل دکلدر. ییزانک حرم آظالرینی کندی
مدینتیریه آلمش، ییزانک روم ایلی واطاطولی باش خاکلرینی، یالکز عنوانلرینی
قتضیکر لکه تحویل ایدمک کندی تشکیلات شرعیته ادخال ایتمش اولان
اسکی استایول تورکلرینک، ییزانده تلبس طرزنده نه قدر شی آلاقلرینی ده آرامتی،
بزم کندی تاریخچه نقطه نظرندن ده آرزو ایدیه چک بر مشغله در.
فقط بومسأله بوکوندن بزی یک اوزاقلره کو توره چکی ایچون اوزرنده دورمایه یتم.

قهریه جامعه قدر کیتمک زحمتی اختیار بیورور ایسه کز، جامعک دیوارلرنده پارلا-
قلقلرینی هنوز غائب ایتمه مش لوحه لرده بیزانس طرز تابلوسنک انواعنی بنم بوراده تعریف
ایده جکمدن دها ایی ودها جانلی بر صورتده کوره جککز ایچون بومستله نی ترک
ایده جکم .

*
*

اوروپا اقوامنک قرون اولاده کی لباسی حقنه بزه اسکی مصریلردن معلومات
قالمشدر . مصرلیلر، میلاد عیسادن اون بش عصر اول اوروپانک غربنده ساکن
اقوامی «تامهو Tam-hau» نامیه تسمیه ایدرلردی . مصرلیلرک بر اقدقلری تامهو
تصویرلرینه نظراً، او قوملرک لباسی بر نوع مانتودن عبارتدر . بو مانتو وصول
اوموزک اوزرینده باغلانیر و صاعده قولک کچیرله سی ایچون مانتونک بر دلیکی
اولوردی . مانتونک نسجه کلنجه، یو کدن اولدیغنه حکم اولنه بیلیر . مانتونک
اوزرنده رنگلی رسملر بولندیکی کبی ایچری طرفده ده عینی رسملرک کورلمسینه
نظراً، نسجک بویامش دکل، رنگلی یوکلہ اعمال ایدلمش اولدیکی اکلاشیلیر .

صوکره لری رومالیلر اوروپانک شمالنه دوغرو استیلا ایلدکجه، بدایتده اورویا
اقوامی کندی لباسلرینی محافظه ایتمشلر سده، تدریجاً روما لباسنی آلمشلردر . فقط
غالیا اهالیسنک دها رومالیلرله ایلک مناسبتلری زماننده پانتالون ایله اونک اوزرینه
قیصه و درت کوشه بر مانتو کیدکلرینی روما مورخلری یازارلر . غالیا لیلرک قادینلری
عینیه ارککلر کبی تلبس ایدرلردی .

بوکا مقابل رومالیلر ده مغلوب ایتدکلری اقوامک لباسندن اقتباس ایتمشلردر .
نته کیم سه زار چابوق اوشور بر آدم اولدیغندن غالیا لیلرک پانتالونی اقتباس ایتمش،
فقط شیمدیکی کولوتلر کبی قیصه پانتالون یاپدیروش ایدی .

آوروپا لیلرک لباسنک او وقتدن بری کچیردیکی تحولاتی تفصیلاتیه بو قونفرانسه
کوسترمک قابل دکلدر . آنجق تاریخک دونوم برلری اولان بویوک انقلابلرده کی
تحولاتی سویلیه بیله جکم .

خریستیانلق اوروپا یه کیردیکی تاریخلرده، یعنی میلادک دردنجی و بشنچی عصرنده،

یکی ویک تشدید ایلدیکی حجاب حسیله برلکده اوزون ووقیو رنکده کوملکدر کیلیدی .

میلادک بشنجی عصرنده، اوروپا ملک شمانده یکی حکومتلر تشکل ایتمکه باشلادینی زمان، جرمانلرک طرز قابیلری بک معلوم دکدر . فقط فراقلرک دیزلرینه قدر اوزون ووجودی تمامیه صیقان بر ستره کیدکارینی او وقتک مورخلری یازارلر . بلرینک اطرافنده کنیش بر کمر بولنور، و بوکا کوچک زنجیرلر ربط ایدرک اونلرده ییچاق، چاقاق، طراق، دیش هلالی وکیسه کی لژیو ملی کوچک اشباری آصارلردی . شو تعریف، او زمانلر یان کسبجیلکک هنوز ظهور ایتمهش اولدینه دلالت ایدر .

اوروپا ملک یکی حکومتلری ییزانس ایمراطورلنی ابله مناسبتده بولوتجه، ییزانک زینتلی لباسلرینی تقلید ایتمکه باشلامشلردی . باخصوص او زمانکی اوروپا ملک کبار خانملری، ییزانس قادینلرینک ایپکلی و صیرمه لی لباسلرینی کیمکه چوق خواهنس کوسترلردی .

دره بکک دورنده بر طرفدن اسیر خلقلک اوزون و بریشان کوملکدری، دیگر طرفدن ییزانس تقلیدی اوله رق کیتدکجه زینت کسب ایدن دره بکلرک بارلاق لباسلری کورولوردی . دره بکلر زینتی هیئت ترجیح ایدرک زرهلرینک اوزرینه سیله ایپکدن ستره لر کیلریدی .

اون ایکنجی عصر میلادینک بدایتلرنده، جنوب اهلینک تاثیریه، اوروپاده البسه موده سی بردن بره بویوک تحوله و غرادی . آلتی یوز سنه دن بری قیسه جا کتلردن عبارت اولان لباس بردن بره اوزامنه باشلادی . رده نغو قورک، فراقلرک مبدای او تاریخ عد اولنور . فقط او دقتیکه لباسلر اوزون اولمقله برابر شمدیکیلر کی سیاه ویا قویو رنکده دکل، رلو درلو پارلاق رنگلر، صیرمه لر، حتی اوزرلرینه دره بکک آرمه لری ایشلارن قیوملشردن یاپیلیدی .

اون بشنجی عصرده ارککلر انجیون قیسه جا کت . اوزون ستره لرینه تحلی ایتدی . قدینلرک او عصرده کی لباسلری ده انجه وپاندن یه قاریسندده دار و بکک

آشاغینده غایت کنیش ودالغلی کورولور .

بوندن سوکره لباسک رنکی ، ییچی حکمدارلرک زینته قارشى مجلوبیتلرینه ویاقرتلیرینه کوره درلودرلو تحولاته اوعرادى . فقط زینت ! کتیریا غابه ایدیوردی .
نته کیم اون آلتینجی عصرده یعنی اوروپا ملک تجددی دورنده اسکی یونان ادبیاتی ، صنایعی ، علمی و فلسفہ سی اوروپا بلرک حیرتی موجب اولدینی و هر جهتدن اسکی یونانلر بکزمه مک موده اولدینی حالده ، اسکی یونانلرک ا ب س ی ط لباسی اوروپاده بر درلو یرلشمه دی . قادینلرینه اییکلی ، صبرمه لی روبالر ، مانتولر ، حتی آغیر کورکلر ، ارککلرده ایشلمه لی ستره لر ، کولوتلر وبارلاق قوماشلردن مانتولر کیرلردی . قوماشلرک کندی زینتلری بيله کفایت ایتمز ، دانته لالره حرات دها تزین اولنوردی . قورفرانلرک بدایتدن بری سوبلیدیکم کبی ، البسه مک تحولاتنده اک بویوک عامل اولان زینت حسی مشروع قیلحق ایچون داتته لالرک صنفی ملکترلرک منافع مالیه نه خدمت ایدیورده ، نه لباسلرده داتته لالرک قوللا تلی ایچون امر دسبلر بيله نشر اولنوردی .

شمدی بعض دانسوزلرک کیدکلری ، بلدن آشاغینسی غایت کنیش اتکلرکلر اون سکزنجی عصرک بدایتنده انکلرهمده باشلامش ، واورادن اوروپا ملک دیگر ملکترلرینه ، حتی تورکیه به قدر ، پایلامشدر . لباسه بو کنیشلکی ویرمه مک ایچون قامیشدن بویوک برجنبر یابیلیر و بو جنبر قورده لالره طوندیریلیردی .

انقلاب کبیر البسه خصوصنده ابتداری بویوک بر بساطت میدانه حیقارمشدر . ارککلر فراق شکلنده ، یاقه لری جوق ده وریمک بر ستره ، قادینلرده علی العاده شکله روبه لر کیرلردی . فقط انقلابک صنفیاتی ، لباسده دخی بر بوق تبدلات حصوله کتیرمه مک نه نهایت ، باخاصه قادینلر ایچون ، اسکی اتکلرکلر وده قوته روبه لر غلبه ایتدی . اوروپاده انقلاب کیر زماننک خانم لری شمدیکیلردن ده جور اولدقلری ایچون ، ده فولک لباسلری نیشین صفوق زمانلرده بيله تبدیل ایتلرلردی . آیاقلرند بيله جورا بسز ، دوز بریا پوش بولنور ، ویا پوش ظریف نوردم لالره زیقراق تشکیل ایدمه جتک سورتمده باجقلره صاریلیر ایدی . انقلاب کبیر

نسوانک ظرافتده کی بو جساتلری ، اوزماک ارککلرینه انقلاب مجادلاننده زیاده شیاعت ویرردی .

اون دو قوزنجی عصرده ارکک لباسلری کتدجه بیطش رک شیمدی بیلدی کمز شکلر میدانه چیقدی . خاغلرده ایسه اوزون قوللی لباسلرک آرده صیرمه مرتجهانه میدانه چیقلرینه رغما، قیسه قوللر، ده قولک یاقه لی لباسلر اکثریتله غلبه ایتدی .
بوده هم ظرافت ، هم ده صحت نقطه نظرندن ممنونیت و بره جک بر غلبه در .
چونکه قادینک اک بویوک زینتی کندی وجودینک کوزلاکیدر . هیچ براییکلی ، صیرمیلی لباس قادین وجودینک طیمی حسی قدر کوزلک و بره من . صحت ، کوزلک ایله قاعده . وجودی کوزل کوزل کوسترن یعنی اونی هوانک تحولاتندن قورقماهرق بالکس بونحولانه مقاومت ایتمه آلیشیدران لباس ، عینی زمانده صحنی دخی ادامه ایدم جک لباسدر .

تبیس

قادین وارکک لباسک تقریقی ضروریدر . چونکه ایکیکنده مقصد آیریدر : ارکک لباسندن مقصد : اولاهوانک تغیراته ، شدائیت قارشى بدنی محافظه اولوب ظرافت مسئله سی قالی در . حال بوکه قادین لباسندن مقصد : ظرافت و تزیین اولوب بدنی محافظه کیفیتی قالدیر . بو، قادینلری تنقید یا خود اونلری مدح ایچون صرف ایدیلن برسوز دکلدیر : هیچ لباس کیمین اقوامده قادینلر جلدلری لوزریخه و سحرله تزیینات یابارلر . بوده کویسترکه قادینلرده تزیین آرزوسی نتر و وجودی محافظه مقصدندن اولدر . بوندن دولاییدرکه ، هر مدیتده ، هر دورده قادین لباسلری ، زمانک ذوقه کوره تبدل ایدن برموده به تابع اولمش ، وموده ، صحت اندیشه سی اکثریا بوسبوتون اونوته رقی بالکز کوزلککلری نظر دفته آلمندر . بو قاعده ، بالطبع ، قادینلانی اکلامس اوکا حقیقی موقعی ویرمش اولان مدیتلرده ومدنی بلده لرده جاریدر . قادینلری یالکز خدمتچی یا خود عمله تلقی ایدن اقوام آراسته ، یا خود او اقوام کبی حرکت ایدن کوبیلر آراسته اوقاعده یعنی کوزلک و ذوق سلیم مسئله لری موضوع بحث اوله ماز . نه کیم جیل دروزده ، درزیلر

آره‌سنده ، ارکک قادین ، عینی شکله تلبس ایدرلر . چونکه قادین اوراده نارلای سورمکه موظف بر ایشجیدن باشقه بر شی دکلدر . باشقه مملکتلرده کویلی قادینلر همان عینی صورته تلقی ایدلدیکی ایچون بونلرک تلبسندده ظرافت آرانیه‌ماز .

مدنی مملکتلرده قادین لباسنه حاکم یالکز موده اولدینی ایچون ، قادینلر تلبس خصوصنده هیچ بر وقت حفظ صحت قاعده‌لرینی دیکله‌مه‌مشلردر . مثلاً قورسه حقنده طیبیلر او قدر چوق یازدقلری ، سویلدکلری حالده ، موده قورسه‌ینی حذف ایدنجه قدر ، قادینلر قورسه طاققدن واز کچمه‌مشلردی . موده‌نک قورسه‌ینی حذف ایتسیده حفظ صحت قاعده‌لرینک تأثیریه اولدینی شهبه‌لیدر . مع‌مافیه شمیدیکی قادین لباسلرینه قارشلی حفظ صحت نامنه سویلنه‌جک هیچ برسوز یوقدر . تلبس خصوصنده ، حفظ صحت نامنه شایان بمنویت اولان ، شمیدیکی موده‌ینی میدانه کترین سبب ، قادینلقده کوریلن تجددر .

هر مملکتده قادینلر آراستده تجدد واردر . قادینلر فعال حیاته کیرمشلردر . هر یرده ، یاقین‌وقته قدر یالکز ارککلره مخصوص ظن ایدیلان بر چوق مسلکله قادینلرده اشتراک ایدیورلر . بدنی ممارسلر و اسپرلر بوتون قادینلرده شاملدر . اولدن اکثریا اونده اوطوران قادین ، سواققه چیقیدینی وقت ، احبابلرینه زیارتہ کیتدیکی وقت ، بالورہ ، سوواره‌لره دعوت ایدلدیکی وقت ، کوکسلی صیقان قورسه ایله یوروشنه آغیرلق ویرر ، قالین قوماشلردن یاسلمش لباسلرله کوزل کورونمکه تحمل ایدیوردی .

شمدی ایرکندن مساعیسنه کیده‌جک قادینک ، آرتق نه صباحلین قورسه‌سفی صیقمق ایچون وقتی ، نده او اسکی آغیر لباسلری طاشیه‌جق قدر حالی واردر . اونک ایچون شمیدیکی موده‌ده ، قادین لباسی ایچون ، کوزلک بسیطلکده آرانیور . بوکون اسکی قورسه‌ینی طاشیه‌جق بر قادینه ، اسکی زماندن قالمش بر عجوزه نظریله باقیلیر . بر وقتلر قادینلرک بویونلرینه چیقان ، باشلرینک سربستجه حرکته مانع اولان او بالینه‌لی یاقه‌لرده آرتق یوقدر . اونک برینه بوتون یاز حتی بوتون قیش

کردانلر آجیق طوتولور . شمدی یاقه-نی یوکسک دیکدیرن بر قادینک، بلکه صبره جهلی اولدینی ایچون خسته لئنک ایزلرینی قاباق ایستدیکنه حکم اولونیور .
ینه بر وقتلر اللرک یارینه قدر تنه لرله اوزایان، قوللرک سربسته جه حرکته، تنفسه مانع اولان اوزون قوللی لباسلرده یوقدر . بونک یرینه طیمتک یاراتدینی کبی کوزل قوللر آجیقده در .

ینه بر وقتلر سوقاقلری سوپورن وکزدیکی برلردن میقرویلی جامورلری طویلایان، توزلری قالدیران اوزون انکلرده بوکون تاریمجه قاریشدی . اونلرک یرینه ممکن اولدینی قدر آجیق وخفیف بر اسقارپینله نهایتله نن، ینه ممکن اولدینی قدر ایجه واکثریا تن رنکسده جورابلرله - آرتق مستور اولوق ایستهمین - باجاقلر هوانک تحولاتیه، شداندیه استهزا ایدر کبی، سربستانه آدیملرله ایلرلیور . بوتون بونلر حفظ صحت نامنه شایان ممنونیت شیلردر . شمدیکی موده، قادینلرک کوزللاکسی آرتیرمقله، دهادوغروسی اسکیدن اییکلی قوماشلرله، تنه لرله کوز-ترملک ایستیلن سنلی کوزللاک یرینه قادینلرک طیبی کوزللاکسی میدانه قویمقله برابر حفظ صحت قاعده لرینه ده توافقی ایدیور .

اونه دن بری حفظ صحتک تلبس خصوصنده قاعده-سی، ممکن اولدینی قدر آز قنایمق، هوانک تحولاته، شداندیه آلیتمق، ستر وجود ایچون لازم اولان لباسلری (خفیف، بیض، کنیش) اوله رق انتخاب ایتک ایدی . شمدیکی قادین لباسلری بو قاعده یه توافقی ایتدیک ایچون، حفظ صحت نامنه قادین لباسلرینه قارش دیه جک رسوز یوقدر . حق، خارجدن کورونمین، ایچ لباسلری ده بک موافقی صحتدر . اونلرده ممکن اولدینی قدر خفیف، ممکن اولدینی قدر ایجه و ممکن اولدینی قدر کنیش . قدین قانیله لری، قدین تربقورلی و دیکر جاشیرلرده بوکون تاریمجه قاریشمش، عد اوله بیلیر . بوده حفظ صحت نامنه شایان ممنونیت برترقیدر !

قادین لباسلرینک هپسه صرف ایتدیکم بومدحی بالکنر خانملر مژک سرپوشلردن اسیرک به جگم . بوکا سبب خانملر مزدر؛ جوغنگ - همان مپسک - شایقه کیجه مکده اصرار

لرمد. خاتلمزك باشلرینه باغلادقلری توربانلرك برنوعی وارکه، غایت اینجه وشفاف اولدینی ایچون، بلکه کوزل صاجلری حالله، تمامیه کوسترمکه یارایوز. فقط بوتلر، سوةقدمی توزلرك صاجلر آراسنه کیرمنه مساعد اولدینی ایچون هیچ بر وقت صهی عد اولنماز. توربانلرك دیگر نوعی، یعنی قالینجه اولانلری - اگر خاتلمرك سیالری کوزل کوسترمکه یارایوزسه - بلکه قیشین صهی محذوری حائر دکلد. فقط یازین قنادر؛ بالخاصه کوزلری کونشك شدنن محافظه ایدمدیکی ایچون املا صهی عد اولنماز. بونک یرینه، یازین، کینش کنارلی، خفیف برحاصیر شایقه حفظ صحت نقطه سندن ایته مرجع ددر.

ارکک لباسی

ارککلرده لباسدن مقصد بدنی، صفوغه، صیجاغه قارشى محافظه ایتمکدر. هیچ لباس کیمدن کزدیکی فرض اولونان برانسان، آنجق ۳۰ ایله ۳۷ درجه آرمند کندیسی راحت بولور. ۲۵ درجه حرارت، البسه بروجودک خوشلا. نییله جکی حرارتک درت آشانی درجه سیدر. حرارت ۱۵ درجه یه ایتجه - البسه - وجوده عادتاً بر اضطراب یرر. حال بوکه لایقیه تلبس ایتش بر انسان دنیانک اک صفوق اقلیمه تحمل ایدمبیلر. چونکه لباس حرارت غریزه مک غائب اولسنی منع ایدر، بوضورتله صفوغه قارشى وجودی محافظه ایدر. البسه مک اوزرنده و آلتند درجه حرارت اولچلمدیکی وقت برقچ درجه فرق بولور: محیطده درجه حرارت ۱۴ ایکن البسه اوزرنده ۲۱؛ البسه آلتند ۲۹ درجه.

البسه بالکتر صفوغه قارشى دکل، صیجاغه قارشى ده محافظه ایدر: چونکه جلد مزى کونشند شعاع سندن ساقلاز. بیاض رنگلی قوماشلر حرارتی مصایم کاری ایچون قویورنکلی قوماشلردن، صیجاغه قارشى محافظه خصوصتده، دها ایدر. البسه مک کینش اولمى ده، هوانک جریانسه مساعد اولدینی ایچون، بدنده سربنک تأمین ایدر. بونک ایچوندکه صیجاغ اقلیملرده کی اقواء کینش و آجیق رنگلری ترجیح ایدرلر. وجوده ایجه یایشان برلباس، آلتند کی هوا طبقه لری صیتیش بر دینی و ترک

تېخرا ایتمه مانع اولدینی ایچون، صئوقدن ابی محافظه ایدر . فقط لباسک وجوده
 یالکز تماس ایتمی ، وجودی صیقاماسی لازمدر . چونکه وجودی صیقجه،
 دوران دمه مانع اولور . بوده بالعکس وجودی اوشوتور . کینش لباسک تأتیری
 برعکسدر: وجوده تماس ایدهرک ایمنش اولان هوانجبد ایدر . هوانک تجمدی،
 جلدک اوزرنده کی ترک تېخرا ایتمی تسیل ایدر ، بوده وجوده سرنسک ویرر .
 نسجک الیافی صیق ویا کوشک اولدینه نظراً وجود اوزرنده هوانک تجمدی
 وجلد اوزرنده کی ترک تېخرا درجهسی ده تبدل ایدر . البسهک دیگر خدمتری ده واردر:
 خارجدن کلن ضربه لره قارشى ، آز جوق محافظه . میقروبلره قارشى محافظه
 (خت خانه لرده ، اولرده خسته یه باقاندلرک کیدکلری بلوزلرک فائده سی) . البسه
 جلدک قسم اعظمی قابامقله برابر ، وجودی خارجک تأثیراته مقاومت ایچون
 آلبسدر مق اوزره ، بر قسمی آجیق برامقالدر . وجود نه قدر جوق قابانیره
 مقاومت اوقدر آزالیر .

مختلف نسجکک هوا قئوذی ایچون مساعد درجه لری	
دلیکلی قانیله متان	۱۰۰
دیعی بزى	۹۵
یازلوق قوماشیر	۹۰
بانطالونلق خاصه بزى	۹۰
صافی یوکدن قوماشیر	۸۵
یازلوق عسکر لباسی ایچون بزى	۸۲
چادر بزى	۸۰
یازلوق مانطو ایچون بزى	۷۸
پاموقلی صوف قوماش	۷۶
بانطالونلق بزى	۷۴
کوملکک بزى	۴۲